

вжито заходів для вручення у передбачений законом спосіб. Тобто, якщо особу, яка ймовірно вчинила кримінальний проступок, не затримано до внесення відомосте й до ЄРДР, це означає, що вона не набуває жодного процесуального статусу як учасник кримінального провадження. Не логічним буде в подальшому вважати джерелом доказу відібране пояснення від особи без процесуального статусу. Свідок, як ми зазначили, таким правом не наділений і свій статус отримує лише у разі його виклику для давання показань у розпочатому кримінальному провадженні. І тільки потерпілий набуває процесуальне право давати або відмовитися давати пояснення з моменту завдання йому моральної, фізичної або майнової шкоди.

Таким чином, доходимо до висновку, що на початковому етапі кримінального провадження з моменту отримання відомостей про вчинене кримінальне правопорушення – кримінальний проступок до їх внесення до ЄРДР, жоден визначений у КПК учасник кримінального провадження, крім потерпілого, не наділений правом давати пояснення.

Список використаної літератури: 1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень: Закон України від 22 листопада 2018 року № 2617-VIII. База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2617-19#Text>. 2. Шило О.Г. Загальна характеристика показань як процесуального джерела доказів у кримінальному провадженні. Вісник кримінального судочинства. № 1. 2015. С. 151-156. 3. Про деякі питання порядку здійснення судового розгляду в судовому провадженні у першій інстанції відповідно до Кримінального процесуального кодексу України: Інформаційний лист № 223-1446/0/4-12 від 05.10.2012 р. База даних «Законодавство України». Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1446740-12#Text>.

«Одержано: 12.10.2020»

УДК 343.1

Анна Василівна РОСЬ,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри кримінального процесу та організації досудового слідства факультету № 1 Харківського національного університету внутрішніх справ
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-7021-3672>

Раїса Михайлівна БАЛАЦ,

ад'юнкт відділу організації освітньо-наукової підготовки Харківського національного університету внутрішніх справ
ORCID: [//orcid.org/0000-0003-2145-9593](https://orcid.org/0000-0003-2145-9593)

ЩОДО ПИТАННЯ ЗАПОБІЖНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧОГО, ДІЗНАВАЧА ПІД ЧАС ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Вивчення наукових досліджень засвідчує, що рівень злочинності в Україні та ті негативні тенденції, що склались в сучасних умовах, зокрема,

зростання кількості кримінальних правопорушень проти особи, права власності та громадського порядку, зумовлює необхідність проведення наукових і практичних пошуків протидії зазначеним суспільно небезпечним явищам, у тому числі щодо форм, методів і засобів запобігання вчиненню зазначених та інших видів кримінальних правопорушень. Водночас, в умовах проведення сучасної правової реформи в Україні питання щодо підвищення ефективності запобіжної діяльності слідчого, дізнавача в системі суб'єктів протидії злочинності вивчені недостатньо. Актуальність теми дослідження обґрунтовується й наявністю прогалин у національному кримінальному процесуальному законодавстві, що регулюють питання реалізації запобіжної діяльності слідчого та дізнавача, зокрема органів Національної поліції України, під час проведення досудового розслідування в кримінальному провадженні.

Загалом, запобігання кримінальним правопорушенням є однією з актуальних, але малодосліджених проблем досудового розслідування з моменту набрання чинності КПК України 2012 року.

Частина перша статті 1 Закону України про кримінальну відповідальність ставить своїм завданням правове забезпечення охорони прав і свобод людини і громадянина, власності, громадського порядку та громадської безпеки, довкілля, конституційного устрою України від кримінально-протиправних посягань, забезпечення миру і безпеки людства, а також запобігання кримінальним правопорушенням. Із змісту цієї норми випливає, що двома основними завданнями КК України є: 1) правове забезпечення охорони певних суспільних відносин та соціальних благ; 2) запобігання кримінальним правопорушенням.

Стосовно другого із наведених завдань – запобігання кримінальним правопорушенням, то воно покладається в тому числі на органи Національної поліції України, зокрема на органи досудового розслідування під час здійснення розслідування кримінального провадження. Так, відповідно до положень статті 23 Закону України «Про Національну поліцію» одним із основних повноважень поліції є завдання здійснювати превентивну та профілактичну діяльність, спрямовану на запобігання вчиненню правопорушень, а також виявляти причини та умови, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати в межах своєї компетенції заходів для їх усунення. Також згідно із Положенням про слідчі підрозділи Національної поліції України, затвердженим наказом МВС України від 06.07.2017 р. № 570 «Про організацію діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України», що одним із завдань слідчих підрозділів є виявлення причин і умов, які сприяють учиненню кримінальних правопорушень, і вжиття через відповідні органи заходів щодо їх усунення. Враховуючи ж нещодавнє запровадження кримінальних проступків у зв'язку з набранням чинності 1 липня 2020 року Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення досудового розслідування окремих категорій кримінальних правопорушень» № 2617-VIII

від 22.11.2018 р. та затверджене наказом МВС України № 405 від 20.05.2020 р. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції України, аналогічне до вищенаведеного завдання щодо виявлення причин і умов, які сприяють учиненню кримінальних проступків, і вжиття заходів щодо їх усунення покладається також на підрозділи дізнання. У той же час, в чинному КПК України 2012 року, на відміну від попереднього КПК України 1960 року, відсутня норма щодо запобігання кримінальним правопорушенням, зокрема, виявлення органом досудового розслідування, прокурором причин і умов, які сприяли вчиненню кримінальних правопорушень, та внесення у відповідний державний орган, громадську організацію або посадовій особі подання про вжиття заходів для усунення зазначених причин і умов. Тож, КПК України 2012 року не покладає, зокрема на слідчого, дізнавача, обов'язку здійснення запобіжної діяльності в зазначеному аспекті.

Тому вважаємо вкрай необхідним подальше дослідження піднятих питань з метою вдосконалення функції слідчого та дізнавача щодо запобіжної діяльності під час досудового розслідування кримінального провадження та запрошуємо учасників науково-практичної конференції до їх плідного обговорення.

«Одержано: 10.10.2020»

УДК 342. (477)

Людмила Петрівна РУДЕНКО,

студент заочної форми навчання факультету заочного, контрактного навчання та підвищення кваліфікації працівників Академії Державної пенітенціарної служби

Науковий керівник:

Олександр Григорович Ткаченко,

заступник начальника кафедри тактико-спеціальної підготовки Академії Державної пенітенціарної служби, кандидат юридичних наук

НАУКОВО-ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ПРИМУСУ У ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Сучасний етап розвитку національної Державної кримінально-виконавчої служби (далі – ДКВС) позначився важливими реформами, спрямованими на її вдосконалення, а саме на реальне запровадження у практику вітчизняної сфери виконання кримінальних покарань чинних міжнародних стандартів, на загальне підвищення ефективності діяльності всіх, без жодного винятку, підрозділів з виконання поставленого у Законі України «Про Державну кримінально-виконавчу службу України» [5] завдання ДКВС щодо реалізація державної політики у сфері виконання кримінальних покарань. Невід'ємною складовою реформування виступає вдосконалення нормативно-правового забезпечення діяльності ДКВС, що, як переконливо доводить практика, повинне базуватися на міцній науково-теоретичній основі. Проте, до теперішнього часу ще не вироблено єдиної усталеної наукової позиції з низки